

**Colecția Arhiva Rugului Aprins este îngrijită de
Marius Vasileanu**

© Editura EIKON, 2019, pentru prezenta ediție

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1, București,
cod poștal 014605, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din România (CNCS)

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MIRONESCU, ALEXANDRU**

Floarea de foc / Alexandru Mironescu ; ed. îngrij. de Marius
Vasileanu ; cuv. înainte de Mihai Șora ; postf. de pr. Benedict
Ghiuș. - București : Eikon, 2019
ISBN 978-606-711-993-0

I. Vasileanu, Marius (ed.)
II. Șora, Mihai (pref.)
III. Ghiuș, Benedict (postf.)

821.135.1

Tehnoredactare: Susan Valerian

Editor: Valentin Ajder

Alexandru Mironescu

FLOAREA DE FOC

Cuvânt înainte de **Mihai Șora**

Postfață de **Pr. Benedict Ghiuș**

Ediție îngrijită și note introductive de
Marius Vasileanu

E I K O N

București, 2019

Cuprins

| | |
|---|-----|
| Cuvânt înainte de Mihai Șora | 7 |
| <i>Floarea de Foc</i> sau celălalt <i>Jurnal al fericirii</i> de Marius Vasileanu | 11 |
| Partea I Rugul Aprins | 25 |
| Partea a II-a Întruparea | 187 |
| Partea a III-a Învierea | 373 |
| În loc de postfață Pr. Benedict Ghiuș | 523 |

Floarea de Foc
sau
celălalt Jurnal al fericirii
– note introductive –

Marius Vasileanu

Mare tristețe și de mirare, totodată, cum anumite cărți cu adevărat valoroase trec pe lângă noi neobservate, aproape anonime! Este cazul volumului „Floarea de Foc”, scris de profesorul și cercetătorul Alexandru Mironescu (1903-1973), membru fondator și emblematic al Rugului Aprins. Apărută inițial la Editura Elion (București, 2001) cu un *Cuvânt înainte* scris special de Mihai Șora, cartea este realmente de statura „Jurnalului fericirii”. De altfel, N. Steinhardt era în relații apropiate cu Alexandru Mironescu, se frecventau, posibil să fi citit ori să fi audiat, *à l'ancienne*, în lectura autorului, pagini din „Floarea de Foc”, căci există mărturii că profesorul proceda astfel cu cei apropiați – o obișnuință în epocă, în trecut fie spus. Întrucât știm că au existat și pagini scrise din „Jurnalul fericirii”, până la plecarea din această lume a lui Al. Mironescu, neîndoielnic, este posibilă și reciprocă.

Alexandru Mironescu și Nicolae Steinhardt au avut același duhovnic: blândul și smeritul Părinte Benedict Ghiuș. El însuși membru fondator, emblematic, al Rugului Aprins, Pr. Benedict Ghiuș primește manuscrisul „Flori de Foc” și-i scrie apoi autorului o entuziastă epistolă. Scrisoarea Pr. Benedict Ghiuș – o primă și pertinentă

exegeză – este publicată la finalul acestei cărți, la fel ca în prima ediție, *în loc de postfață*.

„Floarea de Foc” a fost scrisă parcă dintr-o răsuflare, între 2 decembrie 1963 și 8 iulie 1964, imediat după ieșirea – petrecută în ziua de 13 noiembrie 1963 – din închisorile comuniste, unde Alexandru Mironescu fusese arestat timp de peste cinci ani alături de alți 15 membri ai Rugului Aprins și împreună cu fiul său Șerban Mironescu, încă student la Filologie clasică. Un motiv în plus ca acest volum să fie impresionant nu numai ca mărime, cât mai ales prin cultura amplă și rafinată, prin dezinvoltura și inteligența mărturisirii credinței creștine, prin curajul autorului de a rămâne anticomunist.

De altfel, riscurile erau neîndoielnic asumate, a se vedea confiscarea „Jurnalului fericirii” în cazul confratelui său, N. Steinhardt, și, cu toate acestea, Alexandru Mironescu nu se astâmpără: pe lângă admirabile pagini de meditații creștine, alături de prețioasele și zguduitoarele mărturii din temnițele în care a fost închis, laolaltă cu abundentele note de lectură, își declară neostoit convingerea în valorile democratice și occidentale. Uneori mărturiile sale sunt scrise limpede, altelei printre rânduri – acele câteva paragrafe special dedicate Rugului Aprins și fondatorului său principal, Părintele Daniil Sandu Tudor, sunt completate cu amintiri despre alți confrăți. Din delicatețe în fața unor aspre încercări ale vieții, pe unii protagoniști îi amintește doar aluziv, fără a-i numi.

O notă specială, tot la capitolul mărturii, este reprezentată de transcrierea în prezentul volum a mai multe poezii ori fragmente de poezie, majoritatea, ale unor prieteni și colegi de închisoare politică precum: Vasile Voiculescu, Daniil Sandu Tudor, Nichifor Crainic ș.a. Alexandru Mironescu precizează că aceste versuri au fost memorate, unele în multiple variante, fapt pentru care a făcut efortul, încă în temniță fiind, să identifice versiunea

finală. În mod evident, poeziile existente în „Floarea de Foc” au fost păstrate și în prezenta ediție în varianta transcrisă de Al. Mironescu, întrucât acestea constituie veritabile documente literare. Confruntarea cu originalul o vor face cercetătorii. O rapidă verificare, în cazul poeziilor lui Vasile Voiculescu, care au avut parte deja – din fericire, grație eforturilor Roxanei Sorescu – de câteva ediții profesionale, arată că există în cartea de față câteva nuanțe și variante pline de farmec, chiar ofertante hermeneutic. În plus, găsim câteva noi informații despre aceste creații literare.

Mai trebuie spus aici că Alexandru Mironescu, el însuși poet, autor al unui volum intitulat „Poeme filocalice” (Editura Episcopiei Sloboziei și Călărașilor, 1999), fiind în relații de caldă prietenie cu Vasile Voiculescu ori cu Pr. Daniil Sandu Tudor, a primit spre păstrare manuscrisele unor creații poetice ale acestora. Cu atât mai valoroase poeziile regăsite în prezentul volum,¹ unele provenite direct din manuscrisele autorilor, după cum o declară chiar Al. Mironescu.

Aceste creații, reproduse aici, nu reprezintă totdeauna varianta ultimă, altele sunt transcrieri, poate infidele ori incomplete, din poezia sedimentată în memoria înșângerată a închisorilor comuniste. Rămâne de cercetat dacă nu cumva vor fi identificate în volumul de față și poezii inedite...

Măsurile de precauție în fața poliției politice sunt fivare: Al. Mironescu citează din diverși autori occidentali pentru a-și reafirma credința în valorile democrației ori cosmetizează stângaci și suprimă numele proprii atunci

¹ De pildă, poezia intitulată „Un psalt”, publicată aici, în „Floarea de Foc”, pare varianta corectată, finalizată, spre deosebire de cea apărută în volumul semnat de Ieroschimonahul Daniil de la Rarău (Sandu Tudor): „Hrisovul clipelor”, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016, p. 98. Situația este curioasă, întrucât volumul „Hrisovul clipelor” este alcătuit pe baza unui manuscris provenit tot din arhiva lui Al. Mironescu.

când transcrie paragrafe edificatoare din celebra întâlnire cu Lenin imaginată în volumul „Gog” al lui Giovanni Papini...

Întreg volumul „Floarea de Foc” este anticomunist și antimaterialist, deci subversiv și, la o adică, autorul său riscă din nou închisoarea. Intelectual care se respectă, Alexandru Mironescu demontează pas cu pas propaganda regimului dictatorial comunist, la fel de ferm cum în articolele sale din presa interbelică se distanțase de legionarism ori de fascism. De pildă, în privința manipulării protocroniste operate de comuniști ori referitor la tracomania aflată deja în stare de germinare în anii redactării acestei cărți, verdictul lui Al. Mironescu este afirmat frontal și răspicat: „*De un număr de ani, din motive binecunoscute, sub o anumită influență – influențele sunt, firește, inevitabile în toate domeniile –, s-a împins într-un plan de mare importanță originea noastră dacică. Dintr-o dată ne-am vrut mai mult – dacă nu numai – daci. Decebal, Burebista, Sarmizegetusa, o anumită mitologie, un arsenal întreg de realități și de sugestii împins în linia întâi de bătaie, cu scopul, în mintea unora, de a dinamita ideea latinității noastre, ca să ne legăm substanțial de o altă constelație de popoare și firește de un alt destin.*”

În aceeași ordine de idei, profesorul universitar Alexandru Mironescu se declară încă din prima pagină a cărții un admirator al culturii rusești, dar – o va demonstra pe parcursul acesteia, după cum o va face și mai clar, ulterior, în volumul „Admirabila Tăcere. Jurnal (1967-1968)” (Ed. Eikon, Colecția Arhiva Rugului Aprins, 2014) – rămâne filofrancez și totalmente prooccidental. De altfel, cartea nu ar fi putut fi publicată înainte de căderea oficială a regimului comunist din România (decembrie 1989). De unde și mirarea că un volum „de sertar”, atât de prețios, a trecut neobservat la vremea primei sale apariții (2001).

Tristețea, ba chiar revolta în privința primei ediții a acestei cărți este generată însă și de altceva, mult

mai grav: a apărut cu imense greșeli de redactare, fapt impardonabil. În ce constau, în mare, acele greșeli ale primei ediții? Cel puțin un sfert, dacă nu chiar o treime din numele proprii au fost scrise stâlcit. Apoi, neînțelegându-se spusele autorului, întâlnim în aceeași primă ediție deformări ale înțelesului frazei. Și, de parcă acestea nu erau de ajuns, câteva pagini întregi² îi sunt atribuite lui Al. Mironescu, pe când acestea îi aparțin în realitate lui Antoine de Saint-Exupéry!... Nu mai vorbim despre greșelile de scriere a unor expresii și propoziții în cele câteva limbi străine existente în carte ori despre greșelile uzuale...

Prezenta ediție nu are pretenția de a fi fără greș. Neajunsul principal este acela că îngrijitorul acestei noi ediții din „Floarea de Foc” nu a avut acces, din păcate, nici la manuscrisul original, nici la vreo dactilogramă.³ Acest volum reproduce integral ediția din anul 2001, mai puțin fragmentul final din amintirile lui Spiru Vergulescu,⁴ care au fost adăugate acolo din rațiuni care astăzi sunt depășite. Așadar, față de prima ediție, am fost obligați să facem masivele corecturi sus-arătate. Nu avem însă certitudinea că am fi identificat integral gafele existente în prima ediție.

Uneori – chiar dacă era un obicei adesea utilizat încă din interbelic, așadar în anii de formare ai lui Al.

² A se vedea prima ediție a acestei cărți p. 31-33 și p. 74-80, iar în ediția prezentă p. 52-54 respectiv p. 97-104. La o cercetare atentă, gafa aparține exclusiv îngrijitorului primei ediții, neglijent cu așezarea ghilimelelor, citatele date de autor fiind clar delimitate și relativ facil de identificat stilistic vorbind.

³ Tinerii cititori ai acestor rânduri trebuie să știe că în anii '60-'70 nu existau computere personale, se bătea la mașina de scris, în mai multe exemplare, folosind indigoul, paginile rezultate fiind răspândite uneori pe la prieteni, tocmai pentru securizarea scrierii, dacă aceasta ar fi fost confiscată de poliția politică.

⁴ Aceste câteva amintiri se găsesc reproduse de asemenea în volumul „Alexandru Mironescu. Centenarul nașterii 1903-2003”, Ed. Enciclopedică, București, 2003, p. 159-161.

Mironescu – citatul este evidențiat prin ghilimele, dar nu este menționat autorul. Niciodată nu trebuie uitat însă în ce condiții politice a fost scris acest volum, astfel încât este îndreptățit și raționamentul că această „neglijență” poate fi în realitate un artificiu premeditat, astfel încât să rezulte un volum mai puțin agresiv – precum riscantul citat din G. Papini, despre care am vorbit mai sus, fiindcă nici în acest caz autorul și sursa nu sunt menționate! Nu trebuie uitat nici că Al. Mironescu a rămas cu stigmatul de fost deținut politic și că nu a mai putut publica nimic până la plecarea sa la Ceruri (ianuarie 1973), la aproape 10 ani de când a fost eliberat din închisorile comuniste.⁵

Vom întâlni în cartea de față numeroase citate din variați autori, ceea ce presupune – în duhul Rugului Aprins – o generoasă deschidere universală, sunt fragmente pe teme științifice, culturale, sapiențiale, mistice. În general, este neobișnuit să găsești un jurnal de idei din care un procent semnificativ este bazat pe citate din alți autori, dar raționamentele lui Al. Mironescu par a fi mai multe. Pe de o parte, este plăcerea, redundant declarată, de a se regăsi în ideile altora. Pe de altă parte, aceste gânduri și meditații sunt continuate, tot aici, uneori creativ ori polemic de profesorul Mironescu. Gândurile, comentariile sunt exprimate frontal, uneori, chiar în interiorul paragrafelor citate, fiind marcate de Al. Mironescu între paranteze rotunde. Nu în ultimul rând, spuneam mai sus și consider că merită insistat, nu putem ignora contextul social-politic în care au fost scrise aceste pagini.

Cu ocazia arestului petrecut în noaptea de 13/14 iunie 1958 – vom găsi chiar în acest volum rememorarea

⁵ Așa cum se poate citi în cartea care completează prezenta apariție editorială, „Admirabila tăcere. Jurnal 1967-1968” (Ed. Eikon, colecția Arhiva Rugului Aprins, 2014), la finalul anilor '60, Al. Mironescu a depus un volum la Ed. Cartea Românească, care până la urmă a fost refuzat. Dar paginile de jurnal scrise de Alexandru Mironescu, cu care volumul „Floarea de Foc” este legat ombilical, încă nu au fost epuizate, sunt în curs de publicare...

acelor dramatice momente –, lui Al. Mironescu i-a fost confiscată o bună parte din manuscrise și dactilograme, inclusiv pagini de jurnal, tocmai în ideea de a i se găsi acolo notații considerate ostile regimului comunist. Puține pagini au fost recuperate, abia în anii din urmă – un astfel de dosar care conține pagini din jurnalul lui Al. Mironescu „arestat” de poliția politică este pe cale de a fi publicat. În acest context, Alexandru Mironescu continuă, iată, imediat după eliberarea din închisoare, să pledeze în favoarea valorilor culturale și spirituale vii, în care crede neabătut, și pentru democrație, folosindu-se adesea în acest volum de „paravanul” citatelor din alți autori...

Citatele care par a fi uneori reproduse din prodigioasa memorie a autorului ori altele, care sunt traduceri proprii din cele câteva limbi de circulație pe care Al. Mironescu le cunoștea, desigur că diferă, măcar nuanțat, de variantele existente astăzi tipărite în limba română. În privința acestor numeroase citate din volumul „Floarea de Foc”, viitoare investigații de „arheologie literară” vor avea cu siguranță mai multe de deslușit.

Mai trebuie precizat că Alexandru Mironescu, personaj exemplar al Rugului Aprins, avea realmente vocație de magistrat. Iată de ce discursul acestui volum este uneori profesoral, demonstrativ, se adresează direct unor discipoli (de care realmente a fost înconjurat) – citatele respective sunt tot atâtea pretexte paideice. Pe cât este de ferm în privința criticii materialismului, pe atât este de conștient de necesitatea mărturiilor de ordin spiritual, unele cu trimitere directă la abisurile și **fericirile** universului concentraționar comunist. Alte citate sunt un fel de rampe de lansare pentru demonstrațiile care trimit, majoritatea, la profunde învățăminte și meditații creștine.

Tehnica maieutică a profesorului Al. Mironescu este rafinată și recurge la subtilități, pornește uneori de la fragmente din Paul Brunton, Mahatma Gandhi ori Sri

Aurobindo tocmai pentru a evidenția și mărturisi, în atitudine, comorile și universalitatea creștinismului ortodox: „Procedez astfel, redând citate ale altora, pentru că știu că așa sunt oamenii, unii oameni dintre cei care mor, cum spune țăranul, cu mămăliga la nas, care trebuie să se uite prin vecini, să învețe de la ei, mai înainte de a-și da seama de valorile pe care le au în propria lor casă.” În acest context, chiar dacă se declară un devotat admirator al lui Mihai Eminescu, Alexandru Mironescu deplânge simpatia acestuia pentru budhism și hinduism...

Desigur că acest jurnal de idei își arată și limitele: pe cât este de deschis cercetării și dialogului dintre știință și religie, pe atât se arată de refractar autorul, de pildă, la posibilitatea existenței vieții pe alte planete. Rămâne ca viitorul să-i dea sau nu dreptate.

Stilul în care este scris volumul „Floarea de Foc” este prietenos, dezinvolt, creativ. Pe alocuri adresarea este îndreptată frontal spre un ucenic real sau imaginar. Este o adevărată simfonie în care instrumentele științei, culturii și credinței cântă la unison într-un efervescent stil postmodern practicat, iată, în România comunistă a anilor 1963-1964!...

În orice caz, conform amintirilor unor discipoli și prieteni – deținem în arhiva noastră mai multe mărturii de istorie orală privitoare la Alexandru Mironescu –, volumul „Floarea de Foc” a reprezentat un centru de greutate și pentru autorul său, care totdeauna a avut o bună priză la realitate, inclusiv asupra propriei sale creații...

Trebuie să mulțumesc pentru apariția acestui nou volum familiei autorului, Domnica și Paul Yawer, a căror generozitate și ajutor mi-au fost totdeauna prețioase. Mulțumiri speciale domnului Titu Sandu, ginerele lui Alexandru Mironescu, cel care mi-a atras pentru prima oară atenția asupra necesității acestei reeditări corectate. Mulțumiri, de asemenea, doamnelor Carmen Dobre și

Daniela Gulie pentru verificarea și corectarea expresiilor și fragmentelor scrise în cele câteva limbi de circulație existente în text, și lui Valerian Susan pentru acribia și răbdarea cu care a făcut tehnoredactarea și a operat corectura cărții. Nu în ultimul rând, adresez mulțumiri acelor ucenici ai profesorului Mironescu, Andrei Paleolog și Daniel Suceava (plecat la ceruri, din păcate, chiar în preajma apariției acestui volum), precum și prietenului nostru de suflet, arhitectul Nicolae Rădulescu – singurul supraviețuitor al lotului Rugului Aprins aflat încă printre noi –, care mi-au fost permanent aproape cu pertinente sfaturi și încurajări.

* * *

Celelalte aspecte tehnice ale acestui volum respectă și se încadrează în exigențele de redactare academică pe care am încercat să le păstrăm în întreaga colecție *Arhiva Rugului Aprins*.⁶ Cele câteva locuri în care textul lipsește ori este total neinteligibil, le-am marcat prin paranteze pătrate și trei puncte [...]. Am adăugat, foarte rar, între paranteze pătrate acele câteva cuvinte care am considerat ori am bănuțat că explicitează înțelesul frazei. Tot în paranteze pătrate am pus un semn al întrebării atunci când nu a existat siguranța asupra exactității unui cuvânt, a unei expresii. Numele proprii le-am explicat doar acolo unde am avut certitudini (bazate pe informațiile pe care le deținem asupra autorului și fenomenului Rugului Aprins) și numai dacă am considerat că sunt absolut necesare pentru deslușirea istoriei noastre recente. Numeroasele nume proprii și de autori străini au fost scrise așa cum apar astăzi în traducerile în limba română ori în cunoscute ediții internaționale. Am păstrat cu litere cursive (*italice*)

⁶ Fiind vorba despre același stil și autor, a se vedea în special *Nota asupra ediției* publicată în volumul, semnat tot de Alexandru Mironescu, „Admirabila Tăcere. Jurnal (1967-1968)”, Ed. Eikon, 2014, p. 29-33.